

o postoupení knihovni přednosti, není o sobě rozhodující, neboť to by mělo podle zajišťovacího účelu každého zástavního práva stejně jen význam pro pořadí, v němž může býti provedeno případné uspokojení exekucí. Podle § 14 (1) odp. ř. by měla býti exekuce ve prospěch žalobkyniných pohledávek provedena v pořadí a na místě pohledávky žalovaných; žalobní prosba se však domáhá toho, aby exekuce mohla býti vedena sice také v pořadí pohledávky žalovaných, ale se zachováním zástavního práva pro tuto pohledávku, která by zůstala zajištěna za pohledávkami žalobkyně, takže by obě pohledávky byly zajištěny zástavním právem se změněným pořadím. Ale již z tohoto přirovnání plyne, že nejde tu snad o žalobní žádání něčeho jiného než zákon připouští, nýbrž jen o žádání v širším rozsahu. Není proto závady, aby nebylo žalobě částečně vyhověno, pokud je v souladě se zákonem, to jest, pokud má míti ten účinek, že žalovaní musí trpěti, aby žalobkyně vedla pro svou pohledávku exekuci v pořadí pohledávky žalovaných na jejím místě a před ní; v případě, že by bylo žalobě vyhověno, musil by ovšem výrok rozsudku býti na tento účinek omezen. Předpokladem pro takový postup by ovšem bylo, že žaloba jest jinak opodstatněna, jak žalobkyně ve svém odvolání doličovala. S touto otázkou se odvolací soud se svého mylného právního stanoviska nezabýval.

Čís. 17386.

Soud jest oprávněn zkoumati rozhodnutí spolku, zda vyloučení člena ze spolku odpovídá stanovám a zda se nepříčí dobrým mravům.

(Rozh. ze dne 16. září 1939, Rv I 2602/38.)

Řádná schůze delegátů žalovaného spolku se usnesla dne 31. března 1935 na neslučitelnosti členství ve »Spolku pro hájení práv a zájmů lékařů« se členstvím v žalovaném spolku a usnesení to bylo odůvodněno tím, že »Spolek pro hájení práv a zájmů lékařů« má podle svých stanov též účel jako žalovaný spolek, že se však domáhá splnění účelu toho způsobem, který zájmy žalovaného spolku poškozují, stojí proti němu v naprostém odporu a vede proti němu bezohledný boj. Žalobce na usnesení to byl výslovně upozorněn a zároveň vyzván, aby se svého členství ve »Spolku pro hájení práv a zájmů lékařů« vzdal, ježto by jinak musil býti podán návrh na jeho vyloučení. Žalobce však výzvy té neuposlechl a poněvadž tím porušil členské povinnosti, byl ze žalovaného spolku vyloučen. Žalobce tvrdí, že toto jeho vyloučení jest v rozporu se stanovami, nezákonné a proti dobrým mravům, neboť se nedopustil ničeho, co by bylo v rozporu s povinnostmi uloženými členům v § 8 stanov, když stanovы žalované nezakazují a nevylučují, aby se její členové stali členy jiné lékařské organizace, byť tato měla za úkol kritiku postupu funkcionářů žalované. Žádný zákon nestanoví, že nikdo

nesmí býti ve dvou neb více organisacích, byť bojově proti sobě zahrocených. Není také proti dobrým mravům, když člen žalované, která se snaží své členy hospodářsky ovládnouti, vstoupí, využívaje právního řádu, do jiné organisace, aby její pomocí pozvedl hospodářskou existenci svoji a celého lékařstva, za kterýmž cílem podle jeho přesvědčení nejde žalovaná správnými prostředky. Žalobce nebyl povinen uposlechnouti usnesení schůze delegátů žalované o neslučitelnosti, neboť dle § 8, odst. 5 f) stanov žalované jest povinen podrobiti se pouze usnesením župních orgánů nebo příslušné odborové organisace, pokud se usnesení ta stala k prospěchu a ochraně lékařského stavu — usnesení lékařské komory v tom směru bylo co nezákonné zrušeno — z čehož plyne, že nezákonným jest i usnesení schůze delegátů, která není oprávněna zasahovati do kompetence úřadů co do jednání druhých spolků jednajících v mezích své kompetence. Uvedené usnesení schůze delegátů je nezákonné, ježto odporuje právnímu řádu, totiž § 20 spol. zák. Žalovaná nutí každého lékaře, který chce míti existenci, čestným prohlášením, bez něhož nikdo do žalované není přijat, aby se stal členem žalované. Tak zv. organizační klausulí ve smlouvách žalované s nemocenskými pojišťovnami a léčebnými fondy znemožňuje žalovaná každému v ní neorganisovanému anebo z ní vyloučenému lékaři možnost smluvního poměru s pojišťovnami a léčebnými fondy a tedy za nynějších poměrů, kdy skoro každý jest pojištěn nemocensky a požívá bezplatného léčení od pojišťoven, možnost existence. Klausule ona se přičií zákonnému zákazu, neboť tak se stává žalovaná protizákonně organisací nucenou, aniž by stanovy pro to poskytovaly podklad. Klausule je v odporu se zásadou svobodné volby lékařské dle § 11 zák. č. 221/1925 Sb. z. a n. a není ve shodě s § 142 zák. o soc. pojištění, který zamýšlel jen docílití toho, aby lékařstvo jako celek bylo v rovnocenném postavení s pojišťovnami, nechtěl však zameziti volnou výdělečnost neorganisovaných nebo z určité organisace vyloučených lékařů. Uvedenou klausulí chtěla docílití žalovaná nezákonného vlivu na lékařstvo a výzva, aby žalobce vystoupil z druhé organisace pod hrozbou vyloučení, jest vzhledem k organizační klausuli útiskem. Vyloučení žalobce ze žalovaného spolku jest v rozporu s dobrými mravy, neboť účelem jeho bylo poškoditi žalobce na existenci za to, že neuposlechl bezprávného, útisk zakládajícího diktátu žalované, aby vystoupil ze »Spolku pro hájení práv a zájmů lékařů«, kde byl členem na základě ústavou zaručeného práva o svobodě spolčovací. Žalobce se proto domáhá výroku, že jeho vyloučení ze členství žalovaného spolku je neúčinné a neplatné. N i ž š í s o u d y zamítly žalobu.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Jest přisvědčiti nižším soudům, že se z rámce tohoto sporu vymyká otázka, zda byl porušen zákon ujednáním žalované strany s nemocen-

skými pojišťovnami a léčebnými fondy, týkajícím se t. zv. organizované svobodné volby lékařů, podle něhož se léčebné fondy a nemocenské pojišťovny zavázaly, že neujednávají kromě stanovených výjimek smlouvy s lékařem, který není členem žalované strany anebo spolku »Reichsverband der deutschen Aerztevereine«. Žalovaný spolek jest podle svých stanov autonomním v přijímání a vylučování členů a soudu jest zkoumati, zda usnesení o vyloučení ze spolku odpovídalo stanovám, a ježto vyloučení má pro žalobce hmotněprávní význam, zda nebylo proti dobrým mravům. Dovolatel v dovolání netvrdí, že nebyl zachován formální postup předepsaný stanovami v § 9 b). Ježto stanovy nepředpisují, že má býti uveden důvod vyloučení, nelze říci, že vyloučení žalobcovo je ve formálním rozporu se stanovami. Není však sporu o tom, že žalobce byl vyloučen po předchozím upozornění proto, že byl členem »Spolku pro hájení práv a zájmů lékařů«, který má sice též účel jako žalovaný spolek, po názoru žalované strany se však domáhá účelu toho způsobem, který její zájmy co nejvíce poškozují a stojí proti ní v naprostém odporu a vede proti ní bezohledný boj. Při posuzování, zda vyloučení žalobcovo není proti dobrým mravům, jest tudíž přihlídnouti k důvodům, pro něž byl žalobce vyloučen. Nejde o to, že by žalobce nemohl býti členem jiného lékařského spolku, ani o to, zda je či není způsob činnosti »Spolku pro hájení práv a zájmů lékařů« na škodu lékařského stavu, nýbrž jde o to, zda žalovaný spolek mohl důvodně na činnost zmíněného druhého spolku pohlížeti tak, jak to žalobci sdělil, a pokládati z důvodů spolkové kázně členství v obou spolcích za neslučitelné. Z obsahu časopisu »Spolku pro hájení práv a zájmů lékařů v Praze«, zvaného Tribuna lékařů, čís. 1 z roku 1935, jímž byl proveden důkaz, a ze skutkového zjištění nižších soudů plyne, že zmíněný spolek právě proti žalovanému spolku a jeho vedení ostře útočil. Je souhlasiti s odvolacím soudem, že tento způsob postupu proti žalovanému spolku a jeho orgánům nesrovnává se s členstvím v něm a s nutnou spolkovou kázní, neboť i na členech odchylných názorů od těch, které zastupuje správa spolku, nutno požadovati, aby jejich postup byl loyální ke spolku, jehož jsou členy. Uváží-li se ještě, že podle zjištění prvního soudu byl žalobce funkcionářem nového spolku a po nějakou dobu spoluřídil časopis Tribuna lékařů, nelze říci, že by se postup žalované strany, vyloučivší žalobce z důvodu jeho členství v »Spolku pro hájení práv a zájmů lékařů«, přičil dobrým mravům a spolčovací svobodě.

Čís. 17387.

Jestliže žalovaná strana navrhla především zamítnutí rozluky manželství z viny žalobcovy, jest oprávněna domáhati se obnovy původního sporu, skončeného povolením rozluky z její viny, a to tak, aby žaloba byla zamítnuta, třebaže se vzdala v původním sporu opravných prostředků (§ 472 c. ř. s.).

(Rozh. ze dne 16. září 1939, Rv I 379/39.)